Trung Bắc Tân Văn

中 北 新 聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 954

Hanoi

	Hanoi (Ngoại thành, Indochine, Tây, Nhật)	Nam-kỳ, Trung-kỳ, Cao-miên, Lào	Nước ngoài	Mỗi số
Một năm..	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	0 $ 05
Sáu tháng	»	3. 00	3. 00	»
Các công-sở	8. 00	8. 00	8. 00	9. 00
Ba tháng..	3. 00	3. 50	3. 20	3. 30
Một tháng..	1. 50	1. 75	1. 60	1. 65
	0. 50	0. 60	0. 55	0. 60

4. 50
2. 25
0. 75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. B. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LOẠN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 = 068 de large.

Une série insertion. . . . 0 $ 80 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 10 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 80 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Sự lợi-dụng các động-lực của tạo-hóa

Nước Pháp sắp thí-nghiệm việc lợi dụng sức nước thủy-triều để vận máy. Đó thực là một việc thí-nghiệm rất quan trọng vậy.

Ôi, mục-đích của văn-minh là gì? Chẳng qua là lợi dụng lấy cái động-lực của tạo-hóa. Thực-thế, ta thử xét các công việc của loài người mà xem, chẳng qua việc gì cũng là cốt mang một vật chất nào đây đến chỗ khác. Này như ăn uống, cày cấy, việc công tác, việc chế tạo buôn bán, hóa học, cơ khí v. v., chẳng qua là đem một vật ở chỗ này ra chỗ khác, dù vật ấy là vị ăn, miếng đất, hòn gạch, miếng gỗ, hàng hóa, các chất hóa học các thứ động-lực cũng vậy.

Mà muốn đạt cái mục-đích ấy thì chỉ có một cách là lợi-dụng các động lực của tạo-hóa mà thôi. Vậy động-lực tiêu-tr ụ nhiều hay ít, tức cũng là cái thước để đo cái sức hoạt bát của người ta và sự giàu-có của một nước đấy.

Nay ta thử xét cái mối phú cường của các dân tộc ngày nay thì biết. Các dân tộc như nước Pháp, nước Mỹ, nước Anh, nước Đức trở nên giàu mạnh, phần nhiều là nhờ về có nhiều người động-lực, mà cái nguồn động-lực ấy phần nhiều là mỏ than. Thực vậy, cái mối phú cường của nước Đức xưa nay, chắc ai cũng biết chỉ ở trong các mỏ hạt sông Rhur vậy. Vả, ta lại không coi cái chính sách của liệt quốc ngày nay chỉ chú một việc chiếm lấy nhiều nguồn động-lực chứng như cái vấn-đề Đông-âu sở dĩ khó giải quyết chỉ vì tranh nhau đất Mossoul là nơi có mỏ dầu hỏa vậy.

Ấy cái nguồn động-lực quý-hóa như thế, nhưng nhân loại có sớm ngày đến cái vấn-đề ấy đâu. Duy có mấy nhà kỹ nghệ thông thái mấy nhà chính-trị liên trí là nghĩ đến thôi, chứ còn đại-đồng thiên-hạ thì không ai để tâm vào cái vấn đề ấy. Điều ấy cũng chẳng lấy gì làm ta cho lắm. Đại-đồng thiên-hạ chỉ cái gì sớ sớ trước mắt mới biết để làm đến mà thôi, chứ những việc mười hiền thì không hề để tâm đến bao giờ.

Ấy thế mà động-lực lại là một vật vô-hình. Thường ta chỉ trông cái kết quả xa-xôi của động-lực, nghĩa là các vật chất trong tạo-hóa, những sự thay hình đổi dạng, chứng sự cử động di-dịch của vật chất, chứ chính cái động-lực thì ta thường không trông thấy. Như động-lực là tàng trong một cái giây lò so cũng ra, một miếng than ở trong mỏ, một cái hồ ở trong rừng, thì mắt ta không trông thấy vậy.

Nay ta thử xét cái vấn-đề lợi-dụng động-lực ở nước Pháp xem sao. Chính tại nước Pháp mỏ than không được nhiều bằng các nước, chỉ những thuộc-địa Pháp lê nhiều mỏ than thôi. Nhưng ông trời xanh lại phú cho nước Pháp có những nguồn động-lực vô cùng vô tận khác. Quả vậy, các mỏ than mỏ dầu, chỉ trong một thế kỷ, hai thế kỷ là sẽ cạn, chứ như những nguồn động lực của nước Pháp thì thật để thiên địa tràng tồn. Mà những nguồn động lực này lại tốt hơn nữa, vì nó tiny hình đổi dạng cũng lại rất dễ. Những nguồn động-lực ấy là những gành thác để đội kín tức là than trắng, những sông ngòi chảy êm ỷ tức là than xanh vậy. Các nguồn động lực ấy, mỗi năm sinh cho nước Pháp hơn 1500 nghìn mã-lực, đến khi nào các động lực ấy lợi dụng được hết, thì sẽ được một số gấp bốn lần nhiên.

Ấy nhờ về sự khôn-khéo của người Pháp mà hột nước ở dưới bể bị nắng mặt trời Lốc lên trên không khí, buồng gió đưa lên các ngọn núi cao, đến lúc rơi xuống thành ra hột mưa trên mặt đất, cũng đem hết cái động lực về tàng ở trong, mà làm việc cho loài người vậy.

Nhưng ngoài những động lực ấy lại còn một thứ động-lực nữa, người ta mới nghĩ đến có ít lâu nay, song chẳng bao lâu nữa cũng sẽ lợi-dụng được. Cái động lực ấy tức là than lơ vậy. Thắc ai cũng biết rằng vì một trăng bùi rất mạnh, nên cứ mỗi khoảng hai mươi nhăm giờ, là nước bể lại dâng lên rất xuống hai lần, tức là nước thủy-triều, có nơi lúc nước dâng lên cao tới 14 m. như là ở nhiều miền duyên-hải đất Bretagne. Cái sức nước dâng lên như thế, tính ra có tới hàng mấy nghìn mã-lực mà hầy nay vẫn bỏ hoài bỏ phí không dùng được công việc gì. Vì vậy nước Pháp quyết-chí thí nghiệm lợi dụng cái động-lực ấy.

Mới đây, quan Công-bộ thượng-thư Le Troequer đã xin Thư dân ngự-việu ung chuẩn bản dự thảo dựng sở thí nghiệm ở cửa bể Aberwrach (quận Finistère) để thí nghiệm ma lợi dụng 40.000 mã lực lấy trong sức nước thủy-triều. Các nhà kỹ-sư định đặt một cái cọc, để lợi dụng cái một nước ngoài bể lớn về trong cửa sông cao hẳp khác nhau. Trong cái cửa ấy sẽ đặt bốn cái máy quay. Cứ sẽ đặt nhiều cửa để tháo nước ra vào được tiện lợi. thì lúc nào nước cũng chảy, làm cho máy quay luôn. Việc lợi dụng sức nước thủy triều đây, giống như dụng một cái máy quay trên một cái thác, mà cứ sau giờ nước chảy về đằng này, đến sau giờ sau nước lại chảy ra đằng kia. Nhưng có một điều này rất khó, là cứ sáu giờ đồng hồ, đến lúc nước thủy triều lên hết sức rồi, thì lại đứng lại không chảy ra mà cũng không chảy vào nữa, trong lúc ấy thì máy không có động-lực mà chạy. Cái nỗi khó khăn ấy hiện nay đã tìm được hai phương giải-quyết. Một là những lúc nước thủy-triều đứng yên không có động-lực, thì dùng đ ện khi mà thay động lực cho máy quay, như vậy thì vừa lợi gang cả than-trắng, than đen, than xanh và than lơ lẫn với nhau vậy. Hai là trong những lúc nước thủy-triều lên xuống rất mạnh, thì trục nước vào mỏ, cái hồ cách cửa sông độ 5 kilomètres. Cái hồ ấy tức là một nơi dùng sông, ở trên có đặt một cái cửa cao 8 thước mà ngăn nước lại. Chính đấy sẽ có đặt một cái máy qua khác để chạy thay những máy ở cửa sông, trong khi nước thủy triều đứng yên không có động lực. Ấy công việc lợi dụng nước thủy triều đại để như thế. Công việc thí-nghiệm dẫu thế nào mặc lòng, song chắc cũng được việc bằng máy chế điện ở Brest ngày nay, đắt bằng than mua của người Anh đi đất. Công cuộc thí-nghiệm ấy thực vào hàng công việc quan-trọng nhất trong thế kỷ này, sau này mà thành công thì chính là bắt đầu một kỷ nguyên mới, mà trong công cuộc này chúng ta trăm nghìn công cuộc khác xưa nay, lác buổi đầu lại đi chính người Pháp đề-xướng lên vậy. Bắt Bretagne là một miền không được giàu bằng các miền khác, chỉ vì than-đen, than trắng, than xanh không có, đến lúc bấy giờ sẽ có vô số động lực để vận máy chế đồ, vì đất Bretagne được một điều hằng chắn cửa sông ra bể. Tới khi ấy thì vùng ngọc-thổ, dòng thủy-triều xưa nay thuần thị chỉ dùng được làm vận-tiện cho mấy nhà văn-sĩ ngâm phong lộng người thôi, ít cũng phải nên mình vào vòng nô-lệ của nhân-loại mà góp sức với vận vật trong cuộc tạo-tạo dựng-tác vậy.

N. T. C.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 15 Avril 1923

Trái khoán 90 triệu

Mới có chỉ-dụ ung chuẩn việc phân phát các số chi-tiêu về trái-khoán 90 triệu của Đông-pháp.

Mấy lời tuyên-cáo của quan Poincaré

Trong khi làm lễ Khánh-thành Tiệu vong kỷ niệm-đài ở Dunkerque quan Poincaré có đọc diễn văn Ngài nói, Chúng tôi đem quân vào hạt sông Rhur, vì chiếm lấy những của bảo chứng, vì rằng ta đã ưng cho nước Đức một trăm nghìn triệu, mà nước Đức chẳng lo giả nợ. Chúng tôi chẳng chịu giảm mà cũng chẳng chịu bỏ số bồi thường của ta. Có xem như việc trả-bình trong hạt sông Rhur, thì biết lắng nước Đức có thể nộp than được, vì hiện nay Đức không có than ở hạt ấy mà cũng đã dùng, lại biết rằng Đức có thể nộp được số bồi-thường, vì hiện nay Đức mua rất nhiều hàng hóa ở ngoại quốc! Các co-quan của nước Đức đến bể ngoài trông ra vô hạt, mà kỳ thực nếu nước Pháp ưng cho triển hoãn nếu nước thấy-triều. Các nhà kỹ-sư định đặt một cái cọc, để lợi dụng cái một nước ngoài bể lớn về trong cửa sông cao hẳp khác nhau. Trong cái cửa ấy sẽ đặt bốn cái máy quay. Cứ sẽ đặt nhiều cửa để tháo nước ra vào được tiện lợi. thì lúc nào nước cũng chảy, làm cho máy quay luôn. Việc lợi dụng sức nước thủy triều đây, giống như dụng một cái máy quay trên một cái thác, mà cứ sau giờ nước chảy về đằng này, đến sau giờ sau nước lại chảy ra đằng kia. Nhưng có một điều này rất khó, là cứ sáu giờ đồng hồ, đến lúc nước thủy triều lên hết sức rồi, thì lại đứng lại không chảy ra mà cũng không chảy vào nữa, trong lúc ấy thì máy không có động-lực mà chạy. Cái nỗi khó khăn ấy hiện nay đã tìm được hai phương giải-quyết. Một là những lúc nước thủy-triều đứng yên không có động-lực, thì dùng đ ện khi mà thay động lực cho máy quay, như vậy thì vừa lợi gang cả than-trắng, than đen, than xanh và than lơ lẫn với nhau vậy. Hai là trong những lúc nước thủy-triều lên xuống rất mạnh, thì trục nước vào mỏ, cái hồ cách cửa sông độ 5 kilomètres. Cái hồ ấy tức là một nơi dùng sông, ở trên có đặt một cái cửa cao 8 thước mà ngăn nước lại. Chính đấy sẽ có đặt một cái máy qua khác để chạy thay những máy ở cửa sông, trong khi nước thủy triều đứng yên không có động lực. Ấy công việc lợi dụng nước thủy triều đại để như thế. Công việc thí-nghiệm dẫu thế nào mặc lòng, song chắc cũng được việc bằng máy chế điện ở Brest ngày nay, đắt bằng than mua của người Anh đi đất. Công cuộc thí-nghiệm ấy thực vào hàng công việc quan-trọng nhất trong thế kỷ này, sau này mà thành công thì chính là bắt đầu một kỷ nguyên mới, mà trong công cuộc này chúng ta trăm nghìn công cuộc khác xưa nay, lác buổi đầu lại đi chính người Pháp đề-xướng lên vậy. Bắt Bretagne là một miền không được giàu bằng các miền khác, chỉ vì than-đen, than trắng, than xanh không có, đến lúc bấy giờ sẽ có vô số động lực để vận máy chế đồ, vì đất Bretagne được một điều hằng chắn cửa sông ra bể. Tới khi ấy thì vùng ngọc-thổ, dòng thủy-triều xưa nay thuần thị chỉ dùng được làm vận-tiện cho mấy nhà văn-sĩ ngâm phong lộng người thôi, ít cũng phải nên mình vào vòng nô-lệ của nhân-loại mà góp sức với vận vật trong cuộc tạo-tạo dựng-tác vậy.

N. T. C.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 15 Avril 19 3

Việc nước Ý

Nhà điện-báo *Havas* có nói rằng các tin đồng trong các báo ngoại-quốc về cái thái-độ của giáo-đô đối với việc trở bìn trong hạt sông Rhur, nhất là về việc sử dức Testa đi phái-bộ toàn là những tin sai lắm cả. Nguyên là Giáo-đô đã họp ý với chánh-phủ Pháp rồi mới cử đức Testa đi phái-bộ.

Báo *Corriere Delle Sera* có nói: Nghe đâu chính phủ Abyssinie có tiếp được của chánh-phủ Pháp một nghìn hai khẩu súng và mười hai vạn viên đạn để dùng cho lính chính cái để trừ bọn buôn người mọi đen. vì bọn ấy mua đi qua đất Ethiopie để đem người mọi sang bán cho người Á-rập.

Báo *Le Temps* có nói rằng hai mươi tám vị giám-mục toàn là ở hạt Rome có ký hai mươi bản bản dự án về việc phong chức thánh cho đức giáo-hoàng Pie X.

Nước Ba lan với nước Pháp

Theo như lời Ba Sôi-các Ba-lan quyết-định, thì quan Giám quốc nước Ba-lan đến đi tặng quan Thống-chế Foch cái chức Thống-chế của nước Ba-lan. Quan Chiến-tranh bộ thượng-thư nước Ba-lan sẽ đến đón quan Thống-chế Foch tại Strasbourg cương-giới nước ấy, và sẽ thay mặt quan Giám-quốc mà giao cho ngài ấy cái chỉ-dụ lãng chức Thống-chế.

Việc nước Yougoslavie

Nghị viện mới đến ngày 16 này sẽ khai-nghị.

Việc nước Nga

Daily Times có được tin rằng quân Cô-trắng có 6 sư-đoàn Stark trợ-lực để chiếm lấy thành Vladivostok. Song hiện nay chưa có tin gì là đích xác

Việc nước Thụy-sĩ

Có tin rằng viên Lãnh-tụ đảng Thổ-cựu tại Nguyên-lão nghị-viện là M Tygger sẽ lập tòa nội-các mới.

Việc đất Memel

Phụ ban coi về việc thương-nghị với Đông-minh và nước Lithuanie để ấn-định cái chính thể cho đất Memel hiện đã hội nghị và đã soạn xong nhiều khoản.

Kho súng đỏ

Những kho đạ-bắc ở Adessa bị nổ.

Caville, ngày 3 Avril 1923

Tin Los Angeles. — Tướng E. M. Selmick, chánh giám đốc của binh-gia nước Hoa kỳ đi khám các đồn ở miền duyên hải có nói rằng nước Hoa-kỳ cần dùng một số binh-gia đông quân hơn hơn. Nếu nghị-viện ưng việc cấp số tiền để chi dụng về việc ấy, thì phải mở mang các đội tinh quốc-vệ, và tổ chức lại ngạch bị ban. Hiện nay các miền duyên hải không đủ binh lính.

Tin Buenos Aires. — Có điện tin ở Paraguay nói rằng viện giám-quốc ở nước ấy đã từ chức, vì trong chánh đảng Cấp tiến là đảng của ông hiện nay đương chia rẽ nhau.

Tin Moscou. — Bệnh tình Lénine đã khá.

Tin New York — Tháng sau thì phòng thương mại Hoa-kỳ sẽ hội-nghị kỳ thường niên ở New York. Tại kỳ hội-nghị ấy sẽ bàn đến lời khởi-nghị của hội-đồng quốc-tế tài-chính về việc giải-quyết cái vấn-đề bồi-thường cũng các vấn đề khác của Âu-châu.

Tin San Francisco. — Ông Nguyễn-liêu nghị-viên Canada ở đảo Hawai về có nói rằng cái vấn-đề Nhật-bản di-cư rất nguy ngập vì dân số Nhật-bản tử tăng rất nhanh, không sao kiểm soát được.

Hai nhà nữ triết-học nước Anh tạ thế

Trong một năm ngoái có hai cái tang chung trong triết-học-giới nước Anh là 1° bà Girton mất ngày tháng 12 năm ngoái, 2° bà Sophice Bryant mất ngày tháng tám năm ngoái vậy.

Bà Girton suốt đời nghiên-cứu ở trong trường đại học, trước-sác rất nhiều, những nghị-luận của bà thì phạm-vi rất rộng, nhưng cái trung tâm-điểm của bà nghiên-cứu là về phương-diện luận-lý và về phương diện luận-lý nhiều hơn cả; năm 1890, bà xuất bản một quyển luận-lý-học; năm 1911 lại xuất bản một quyển nữa; tư-tưởng về luận-lý học của bà thì rất mực sâng iu cái học-thuyết công lợi của ông Sidgwick mà bết sức bênh vực cho cái học-thuyết ấy.

Bà Sophice Bryant kết hôn cùng bác-sĩ Sophice Bryant chưa đầy một năm đã góa, năm ấy bà mới mười chín tuổi, ở góa không lấy chồng khác nữa, chuyên tâm nghiên-cứu triết-học. Năm 1881 tổi-nghiệp ở trường Luân-đôn, có tiếng giỏi về sử học và tự-nhiên nhảo-học được học-vị ly-học bác-sĩ, ở nước Anh trong nữ giới được học-vị ấy kể bắt đầu từ bà; trước-tác của bà cũng nhiều lắm, năm 1887 xuất bản quyển sách bàn về sự giáo dục, sau lại có nhiều bài luận thuyết đăng ở tập triết-học tạp-chí, những bài luận-thuyết ấy phần nhiều giảng về tâm-lý-học, về bình thức luận-lý học, và về đạo-đức giáo-dục, tư-tưởng toàn là sáng-sơ, văn-lý cực là uyên-thâm, các nhà triết-học hiện thời công nhận là có giá-trị lắm.

Coi cái sự-nghiệp học-vấn của a hai bà ấy như thế, chẳng là một cái gương rất tốt cho các nhà tân-nữ-giới ta sau này ư?

X.

LỜI ĐÀN BÀ

Cái cảnh lạc-thú trong gia-đình

Người ta ở đời-sự cũng có lạc-thú mới sống nổi, nhưng đã nói đến lạc-thú, hình như tức là phải cần có tiền của, lên xe xuống ngựa, ăn sướng mặc sang, hay là quyền cao chức trọng, của rộng nhà cao, kẻ đón người đưa, tiệc mừng lễ đón, nhiên-hậu mới là lạc thú đặng, nếu nhà tranh vách đất, dậy sớm thức khuya làm gì cho có lạc-thú! Thế mà không, phàm cái vui cái tê, nên nhận cho kỹ, thuộc về tinh-thần phần nhiều sang sướng hơn về phần vật-chất, vì cái vui thực là vui, bon cái vui giả bám ngoài da người mãi, vui đó mà thoắt lại buồn vì đó, vậy thời cái vui thực của trong lòng người ta, chỉ có cảnh lạc-thú trong gia-đình, con thảo chàu hiền, chồng hòa vợ thuận, là không phải kể đến sự tiền tài danh dự mà cũng đủ là cái vui về. Vì cái mối tình thân-ái của chàng-loại là chỉ có thể mà sau liên lạc dài dòng lớn bọ ra mãi vì bằng tiền của có danh dự có, mà con chàu lại đạo, vợ chồng trái nghĩa, anh em thù oán, cũng bạn chia lia, thời đầu ngồi lên ngọc ngâm tranh người cũng chẳng vui chi, thật có như thế, lại còn một điều ta thường lấy làm thắng thầy cảnh-tượng người đời, những kẻ xử-trí trong cảnh gia-đình boặc hay hoặc dở, mà việc thời lợ bỏ không can thiệp gì đến ai; nhưng mà ai đã có cái lương-tâm, cái cầm-tinh, thời không khi nào nhận được, làm sao bọ cũng tâm-sắc khen thầm, hay là mỉa mai nhạo báng mới nghe cho, bọ không nêu đẹ làm thinh bao giờ, ấy mới biết là cái đấy pháp-luật vô-hình kia, nó bắt buộc người ta phải nơi theo như công-lệ hết thảy, mà cái đấy pháp-luật vô-hình ấy, có lẽ đau đớn một-thiết quá ư pháp-luật hữu-hình, là vì người đã làm cho gia-đình mất sự lạc-thú, là người phạm tội lỗi với nhân-đạo, bất hạo kẻ lòng người nhỏ không cầm ai đứng nói mà động, đến cái điều hay, là ai cũng chẳng cần ai ca tụng, mà tự lòi yêu mến bằng lòng gắn xa đến nỗ-rức cả, tuy không bằng vàng bia đá gì đó, song thực là có ảnh hưởng cho xã-hội lắm thay, dám khuyên ai giữ-gìn cho trọn được cái cảnh lạc-thú trong gia-đình, thời vui về bao cái cảnh lạc-thú kia nhiều.

Đạm-Phương nữ-sĩ

Lương-tâm với người đời

Đã rằng đầu đội vòng thanh-không chân đạp quả địa-cầu, ai lại không cha mẹ sinh thành, ai là chẳng lương tâm khuyên dạy. Song chẳng lấm người chưa hiểu lương tâm là gì? Lương tâm là một cái hồn khôn của người ở tại làm nào, có ức khi người mới lọt lòng mẹ, dạy người ta khi mới học nói biết cười cho đến lớn rằng lòng tốc bẹ. Sống theo người thác theo người và suốt cả đời người không khác nào không trong tin, không khi nào là không trong sạch; đến đất người vào nơi giác ngộ, đưa đầy người ra nơi ánh sáng, nào bảo phúc hiền trong vì nước vì thân, nào khiến phải tiết nghĩa cang chống cùng bạn, rắn đừng tham chớ lấn, tránh đề xa là; khuyên lành làm đề bỏ, phải theo trái chữa, như nhược phải bỏ, nhẫn-cại nên theo, thật là một ông thầy đạo-đức vô hình, một tội nói quí hóa vô thanh, dạy người đã chước-trách làm người bất hổ-thẹn đối với nhân-quần xã-hội. Thế thì lương tâm tốt cho nhân loại biết là bao. Nhờ có lương-tâm nên Quan-văn-Trường thắp đuốc thân đem, bỏi có lương tâm nên Vương-Chiêu-quân giỏi mình đáy nước; vì lương-tâm nên Vương-tử một lời chắt tay không biết gì mà

VĂN UYỂN

Hi bút

Nhờ chút vần chương biết tấm người
Người thì gắng gắn kẻ xa xôi
Duyên văn vẫn vít không sao đứt,
Bầu chữ hau mê chẳng nỡ rời
Gọi nhắt tỉ tình và tỉ cảnh.
Dùm đìa khóc chết với khóc tài,
Mấy thu đèo cách đu câu thế,
Còn chút vần chương góp với đời.

Lữ xá sầu ngâm

Con đường danh-lợi ngửi ghê thay!
Đưa đẩy người đời khắp đó đây.
Khi ở cõi này khi cõi khác,
Lúc qua miền bắc lúc miền tây.
Đèn giăng quạ gió riêng ta nẻo.
Chén rượu cung đàn lẫn khách say.
Nghe tiếng chim kêu thêm chạnh nỗi,
Trông vời phần-tử dạ khôn khuây.

Cảnh nghèo

Nghỉ cũng thương thay những kẻ nghèo
No no đói đói cực trăm chiều.
Áo quần rách rưới trông nhem nhuốc
Nhà cửa tiêu điều để mốc meo.
Cầu kiệm lắm là ăn yến phận khó;
Chơi bời phòng tăng mặc ai kiêu.
Miễn sao giữ được thảo trong nghề,
Danh tốt còn hơn của cải nhiều.

Tuyên-minh Dương-đình-Tấp

Trị bệnh bằng chất quang

Mới rồi nhà bác-sĩ Degrais có bá

Kha thứ tư (huyện Hải an)
Ứng cử có : MM. Ng-an-Điệp thâu khoán, Ng-đình-Khải.
Số người đi bầu có : 174.

Tuyển chuyển trong ngạch quan lại. — M. Phạm-v-Thụ, Tổng đốc hạng nhất thi nay bổ ra ngoại-ngạch tây thuộc quyền quan Khâm

Ngạch Y-chính. M.Vũ-kim-Minh, thầy thuốc tập sự được thăng thầy thuốc thi sai hạng năm. Kể từ ngày 18 Janvier 1923 là ngày hết hạn tập sự

Ân cấp trái phiếu của Kho-bạc. — Quan Dự-thẩm đã có giấy ủy sở Một-thám xét về việc ăn cắp và chứa những phiếu quốc-trái của Kho-bạc.

**Tôi có ra ứng cử về hạt Đông-ngàn và Tiên-du, vì kém về bầu mà không trúng tuyển, cái đó là lẽ tự-nhiên. Lần này tôi mới ra, mà cũng được 69 về

Do Võ Anh Hùng Cứu HS Petrus Ký Scan

đến bây giờ thì khỏi hẳn.

Các bác-sĩ Savarland và de Mariel cũng nói rằng có nhiều người đau bệnh ung chẳng bằng chất quang cũng khỏi. Song các ông có nói mấc bệnh ung phải chữa sớm mới chắc khỏi được.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 17 Avril 1923, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 f. 10.

Tin tàu. — Tàu *Amiral Nielly* mang thư sang Pháp đến ngày 19 Avril 1923 hồi 10 giờ ở Haiphong sẽ đến Tourane và Saigon. Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong ngày 18 Avril chuyển xe-lửa 20 giờ 7 phút.

Văn phòng quan Toàn-quyền Merlin. — Quan Toàn-quyền Merlin đã cử quan phó quí-tư hạng nhì Jeanpon, ngạch thuộc-địa làm chức phó văn phòng ngài. Tiếp theo với tin đăng hôm qua thì văn-phòng quan Toàn-quyền mới sẽ có những quan này là:

Quản-lý văn-phòng : M. Le Fol
Chánh — M. Saint Felix,
Phó — M. Jeanpon.

Cuộc bay từ Biên-hòa đến Hanoi. — Quan Toàn-quyền Merlin đã ấy quan quyền Toàn-quyền chuyến lời khen của ngài cho quan chánh sở Hàng-hay Đông-pháp cùng quan hai Dumas về cuộc bay từ Biên-hòa ra Hanoi vừa rồi.

Ông nghị-viên Outrey. — Ông nghị-viên Outrey xứ Nam kỳ và quí-phu-nhân đã tới Thanh-hóa ngày hôm nay, sáng mai ngài sẽ đi ô tô tới Hanoi. Trong khi ở Hanoi thì ngài và phu-nhân sẽ nghỉ tại phủ Toàn-quyền.

Bầu cử tư-vấn nghị-viên. Việc bầu-cử tư-vấn nghị-viên nay đã nhiều hạt xong rồi, mà cũng nhiều hạt còn phải bầu lại. Tên những ông trúng cử ở các tỉnh, bản quán cử nhận được tin ở đâu gửi về thì đăng ngay :

HAIPHONG

Khu thứ nhất : Ứng cử có : MM. Bạch thái Bưởi, chủ tàu ; Ng-ngọc-Doãn thân-khoán ; Ng - đức-Ngọc, kỹ-trưởng cựu cửa phẩm, Ng-v-Thu buôn bán. Số người đi bầu : 74. M. Bạch-thái-Bưởi được 67 phiếu trúng cử.

Khu thứ nhì : Ứng cử có : MM. Ng v Phúc, quản lý công-ti Bạch-thái, Ng.-ngọc-Phong buôn bán, Ng-v-Tự tức Một làm ở nhà Cao, Ngô duy-Du thân khoán. Số người đi bầu: 52. M. Ng-ngọc-Phong được 28 phiếu) trúng cử, 10 phiếu bỏ trắng.

Khu thứ ba : Ứng cử có một mình M. Ng-hữu-Thu tức Sen, nguyên nghị-trưởng.

Số người đi bầu chỉ có 11 người. M. Thu tức Sen được 10 phiếu, một phiếu bỏ trắng. Vậy M. Thu tức sen trúng cử.

hội-viên thành-phố, Ng-đức-Thuận, buôn bán, Phùng-bá Nghĩa, làm công sở buôn, Lê đình-Văn. Số người đi bầu : 339 |M. Phạm đức-Hinh được 226 phiếu trúng cử.

MM. Đức-Thuận được 161 phiếu và Phùng-v-Nghĩa 115 phiếu, chưa đủ lệ phải bàn lại.

Thành-phố Nam-định : Ứng cử có MM Bạch-thái-Bưởi, Hà-duy-Thăng, Ng-xuân-Triện.

M. Hà-duy-Thăng được 252 phiếu trúng cử. Ngô-xuân-Triện 80 phiếu; Bỏ trắng 8 phiếu.

Huyện Mĩ-hậu: Ứng cử có : MM. Lưu-thế Điện, Bỗ-ngọc-Biện

MM. Lưu-thế-Điện được 166 phiếu.
Bỗ-ngọc-Hiện — 2 —

Vậy M Lưu-thế-Điện được trúng cử.

Huyện Trực-ninh. Ứng cử có một mình M. Vũ-ngọc-Bình.

Số người đi bầu : 142.
M. Bình được cả 142 phiếu.
Vậy được trúng cử,

Ban thương mại

M. Lã-qui-Trạch được 550 phiếu trúng cử.

Còn những hạt khác thì chưa có tin.

VĨNH-YÊN

Ban thương-mại : MM. Không trọng-Điểu và Kim-v-Ngọ đều trúng cử.

Dân nghị-viên : Khu thứ nhất chỉ có một mình M. Ng-hữu-Cự và khu thứ nhì một mình M. Ng hữu-Tiệp trúng cử, vậy đều trúng cả cả.

BẮC-NINH

Ban thương-mại : Có hai ông ứng-cử là Phạm-v- Uẩn và Ng-mạnh-Trác thì được trúng cử cả.

Thù đắc khu thứ nhất (Từ sơn, Tiên du).

Ứng cử có 5 ông là MM,Phùng-huy-Bích, Ng duy-Hy và Ng-Phùng.

M. Ng-Phùng được trúng cử.

Khu thứ hai : Võ giàng Yên-phong, Quế-dương.

Ứng cử có : MM Thạch quang-Tiến nguyên nghị-viên, Ng-v-Tấn, Nguyễn-hữu Trương, Ngô bá-Khôi, Trương-trọng-Ước, Ng-v-Thảo.

Mỗi ông được như sau này :

MM. Nguyễn-văn-Tấn 284 phiếu.
Nguyễn-văn-Thảo 101 —
Ngô-văn-Khôi 36 —
Ng.-hữu-Trương 1 —

Vậy M. Nguyễn văn-Tấn trúng cử

Khu thứ ba. — Gia-lâm, Văn-giang

Ứng cử có MM. Phạm-thanh Vân, Ngô-văn Đôn, Nguyễn - văn - Diêm, Trần-minh-Thu, Trần đức Huyên.

M. Trần-minh Thu được trúng cử.

Khu thứ tư.— Thuận-thành, Gia-bình Lang-tài

Ứng cử có MM. Trần-văn Quang, Lê-doãn-Kỳ.

M. Trần-văn-Quang trúng cử

Yến thìa đầu xuân

Giá bán 5 $ một lạng

Bán tại hiệu LY-SENG-BAO, 42 phố hàng Bồ, Hanoi

Tổng-đốc Nam-định thay quan Phạm-văn Thụ.

Ở Lương-y-Y-hóa, Án-sát hạng nhì tại Sơn-tây nay được thăng Án-sát hạng nhất đổi hàm Hồng-lô tự-khanh (4.1) và bổ sung Tuần-phủ Lạng-sơn thay M. Vũ-ngọc-Hoành đổi về làm Thượng-thẩm Hanoi

M Hoàng-thụy-Chi, Án-sát hạng nhì tại phủ Thống-sứ nay đổi đi Sơn-tây thay M. Lương-văn-Phúc.

MUỐN BÁN

Có hai cái máy trục-nước là quai (pompe en cuir à trois) mới nguyên, một cái trục được 300 mét cái trục được 600 tấn nước trong một giờ lên cao độ 40 bảy thước, có để bằng xăng để muốn mắc vào máy động cơ chạy điện cũng được.

Muốn dùng động-cơ bu dầy, hoặc chạy điện lửa (moteur triphasé ou continu) cũng được.

Hỏi tại Công-ty Điện-khí Đông pháp ở Hà nội.

Tiêu tiền công. — Theo như báo *France Indochine* thì có một ông quan Kiểm-lâm tiêu mất tiền thuế nộp về Kiểm lâm ở Đoàn-hùng là 2000 đồng. Hiện nay đã phải tổng giam để đợi đem vào đại-hình.

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Lừa đảo — Tòa án Trùng-trị Hanoi phạt Trần-v-Hợp 20 ngày tù và 50 quan vì một người tên là Lộc có đơn kiện về lừa đảo, có đưa cho Trần-văn-Hợp hai cái bàn nhỏ một cái quạt may và bốn cái ghế để chữa rồi đem cầm đi không trả lại nữa. Tòa Thượng-thẩm xét ra là Trần văn Hợp trương một cái nhà số 50 ở phố hàng Trống cho một người đàn bà tên là chánh Phương thuê lại một tí, sau người đàn bà ấy bị bắt giam về việc cờ bạc thiếu 35 đồng về tiền thuê nhà có bảo chủ trương đem cầm những thứ đồ đạc ấy để trả món tiền thiếu ấy. Chủ trương thấy nói thế liền đem những đồ đạc ấy cầm cho một người tên là Nguyễn-văn-Quynh là bố đẻ ra bên nguyên đơn và là anh rể người đàn bà ấy bị bắt giam về việc cờ bạc thiếu 35 đồng về tiền thuê nhà có bảo chủ trương đem cầm những thứ đồ đạc ấy để trả món tiền thiếu ấy. Chủ trương thấy nói thế liền đem những đồ đạc ấy cầm cho một người tên là Nguyễn-văn-Quynh là bố đẻ ra bên nguyên đơn và là anh rể người đàn bà thuê nhà ấy, chứ không phải là Trần-văn-Hợp là thụ thuyện gì mà nhận những cái đồ đạc ấy mà cũng không phải là đồ của bên nguyên đơn. Vì những có tòa tuyên án tha cho Trần-văn-Hợp

Đoạn rồi tòa xét đến việc mấy người Khách và Annam ở tỉnh Bắc-giang và Bắc-ninh bán thuốc lậu có nhiều thứ thuốc độc mà những người bán thuốc lấy không có văn bằng gì cả, rồi lại xét đến việc hành hung ở hội lễ hội thượng-nứa và việc lấy giấy má của hội ấy. (Hai việc sau này bản quán đã đăng nhiều lần ở trên báo trương rồi). Tòa hỏi các bên bị và nghe luật-sư cãi rồi hoãn lại để nghị án.

Còn mấy việc nữa phiên Tòa buổi chiều đang xét.

Việt - Nam - Thanh - Niên hội. — Trước hôm ông Monet, là sáng lập hội V. N. T. N ở Huế và, đốc Khải-định Kim-thượng Hoàng-đế Đại-nam có sai đưa cho ông một nghìn bạc là tiền của ngài quyên trợ riêng cho hội.

Ngài có gởi cho ông Monet theo số tiền quyên quảng đại đó một bức thơ rất qui hóa, chính tay ngài viết, ý từ lưu-ly hoàn toàn, xem cảm-động vô cùng, để tỏ lòng ngài công-nhận hoài bão cái chủ-nghĩa hay của ông Monet sáng nghĩ ra, và ngài lại hứa hết sức bảo trợ cho hội.

Những nghĩa-lý trong bức thơ đó thật rõ-rệt tư-tưởng của một đứng Chủ-tể tri-tuệ thông-minh, nhân-từ đại độ, đã thâm hiểu cái tinh-trạng tinh-thần của dân Annam trong buổi văn-minh giao thời mà ngài hết lòng mở mang khai hóa. Xem như vậy thì cái chủ-nghĩa của hội V. N. T. N. rất là thích hợp với cái trí lo của đức Hoàng-thượng lắm, khá mừng thay !

Nay thiếu niên ta được thấy đức Hoàng-thượng thương yêu con dân, chiều cố ra ân, dùng lấm một vị sáng lập tôn trọng cho hội như vậy thì sẽ được vui mừng sung sướng rằng có đứng chủ-tể trông nom dìu dắt con đường tiến-hóa văn-minh nhờ có Đại-pháp quảng-đại giúp đỡ thì chắc mai sau phát đạt hoàn-toàn.

Ông Monet đã từ-giã Huế hôm 14 Avril, qua Vinh có diện thuyết tại đó.

Khi về tới Hanoi, sẽ họp đại Hội-đồng để tuyên độc bức thơ của đức Hoàng-thượng cho thiếu niên học-sinh được rõ.

V. N. T. N. hội tại cáo

Về cái tin ông Đan-Phong bị bắt. — Về cái tin ấy đăng trong số báo ngày hôm qua là tin bắt bảo theo như lời báo cáo của sở Mật-thám thì nay bản báo có tiếp được thư của M. Đan-Phong, vậy có nguyên văn đăng sau này, còn sự lẽm ấy tại dân, rồi sau sẽ biết :

Hôm qua tôi xem quý báo về mục thời sự có đăng tôi phải bắt.

Nguyên việc đó tôi xin kể rõ như sau này : Hồi 10 giờ sáng ngày thứ bảy vừa rồi, ở sở Cẩm có cho người gọi tôi xuống, hỏi tôi và đưa tôi cái giấy ở Tòa án So-thẩm Haiphong từ lên đốc Đan-Phong đi Vinh-Tac ou Vinh Tai ; thì tôi khai rằng : tôi là Vũ-khắc-Minh tức Đan-Phong, chớ không phải là Vinh-Tai. Vinh-Tác.

Việc này tôi chắc có lẽ iầm tên tôi, chớ tôi không có việc gì can liên đến Tòa án Haiphong cả.

Vậy xin nói để ngài rõ cho.

Đan-Phong

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hòa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3502

Y-khoa bác-sĩ Sarraillé

6, Phố Thợ-nhuộm — Giây nói số 396

Xét nghiệm máu mủ đờm rãi, phân nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh đẻ khó, bệnh giang-mai, bệnh riêng.

Bệnh đau dạ dày, đau ruột.
Bệnh đàn bà.
Nói được tiếng Án-nam, không phải dùng thông-ngôn.

Ngày nào cũng xem bệnh từ 9 giờ 30 sáng đến 11 giờ trưa. Có đến tận nhà.

2980

CÓ ĐẤT BÁN

1 miếng đất để làm nhà, ở phố Yên-ninh, Hanoi, 247 m2.

2 miếng đất để làm nhà, ở ngõ đồ xe điện Huế Hadong, 600 m2.

Ai muốn mua xin mời lại số 38, phố Bắc-ninh, Hanoi mà hỏi.

3502

SỔ SÁCH BUÔN BÁN

Dựng sổ, giữ sổ.
Trục sổ. — Xoát sổ
Dạy phép làm sổ sách
Việc kiện cáo
TÍNH GIÁ PHẢI CHẲNG

Mme Gay — *Ke-toán giám-định*
80 bis Bd Arn aud Rousseau Hanoi

VIỆC BẮC-KỲ

BẮC-NINH

Bầu cử Bắc-kỳ nghị viên. — *Lời cảm ơn* — Thư các ngài,

Hai chúng tôi xin có lời cảm ơn các vị Thương-giới trong tỉnh hạt đã sẵn lòng tin yêu chúng tôi mà bỏ phiếu cho đức Đương trúng cử cả, chúng tôi lấy làm bằng hạnh và cảm tạ vô cùng, chúng tôi xin đoan rằng sau này sẽ hết sức làm trọn chức vụ không dám để phụ lòng lắm tốt của các ngài đã tin cậy đến mà vững bàu cho, sau nữa chúng tôi xin cảm tạ các vị thân báo đã sẵn lòng yêu giới-thiệu hộ cho, thực là qui hóa quá.

Nguyễn nghị-viên Phạm-văn-Uẩn, Quan-phủ, Nguyễn-mạnh-Trác đồng kính tạ

Việc hội đền Hùng-vương. — Ngày 10 tháng 3 Annam là ngày kỷ-niệm đức Hùng-vương. Việc làm lễ Quốc-tế cũng việc mở hội vui vẻ thế nào, và đường lối lạo đến thế nào thời mấy năm trước báo *Trung-Bắc* đã đăng nhiều lần rồi.

Nay Hội đồng chúng tôi có nhời kính cáo để Quí-khách thập phương biết rằng : chương trình ngày hội năm nay cũng chiếu lệ thường như năm ngoái, từ ngày 9 đến ngày 11. Về năm nay nhờ có số tiền công các tỉnh để về, thời việc sửa sang ở trên đền đã có thêm ra, như việc sửa lại lăng Đức-Tổ-Vương, việc sửa sang đền Giếng, việc làm thêm nhà Công-quán, việc tậu thêm ruộng tư-điền và khắc bia-biển, may kỳ này đều đã kịp hoàn-thành. Kể ra sự cần nên

(Xem trang thứ ba, cột thứ ba).

No 160 TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(*Dix ans plus tard*)

tức là truyện

(Ba-ta-gia-tuân Tử-tước)

Soạn-giả : ALEXANDRE DUMAS

Dịch-giả : PHAN-KẾ-CẨN

— Hỏi thì người ta nói sao ?

— Họ nói rằng Bô-tô thường đi chơi sớm không nói cho ai biết cả. Bây giờ chắc anh ấy đã đi rồi.

— Thế rồi sao nữa ?

Đạt-ta-nhan nói một cách nước đôi rằng :

— Để đi đến chỗ tầu ngựa.

— Đến làm chi ?

— Đến xem Bô-tô có đi ngựa không?

Ông giám-mục hỏi :

— Thế sao ?. . .

— Trong tầu ngựa thấy thiếu một con ; con ngựa số 5, con Thổ thoát đó.

A-la-mĩ ngẫm nghĩ hồi lâu, rồi nói :

— Ồ ! Để đoán ra rồi, anh ấy đi thế là để làm cho anh em ta một việc bất ngờ.

— Việc bất ngờ !

— Phải, con sông đào từ thành Vân này ra đến ngoài bể nhiều le nhiều rẽ lắm, anh Bô-tô vốn thích săn bắn những thứ chim ấy. Chắc rồi anh ấy sẽ đem về mười mười hai con cho anh em ta chén bữa sáng nay.

Đạt-ta-nhan hỏi :

— Ngô-huynh chắc thế ư ?

— Để dám chắc vậy. Ngô-huynh ạ. Bây giờ ngô-huynh nên làm việc này. Ngô-huynh lấy ngựa mà đi theo anh ấy.

Đạt ta-nhan nói :

— Ngô-huynh nói chi phải. Để xin đi.

— Ngô-huynh có bằng lòng cho người đi theo chăng ?

— Không, xin đã tạ. Bô-tô thì có khó gì mà không nhận ra được, Rồi để sẽ hỏi thăm.

A-ta-mĩ bèn bấm chuông gọi và sai đóng ngựa tây ; Đạt-ta-nhan muốn chọn con ngựa nào thì chọn. Đạt-ta-nhan bèn theo đứa đầy tớ đi ra. Khi ra đến cửa thì tên đầy tớ đứng nép ra một bên để cho Đạt-ta-nhan đi trước. Trong lúc ấy thì thấy trỏ đưa mắt cho nhau.

Đạt-ta-nhan lên ngựa. A-ta-mĩ đi nghe thấy tiếng chân ngựa chạy trên đường. Một lát thì thấy đứa đầy tớ trở về. A-la-mĩ hỏi :

— Thế nào ?

Đứa đầy-tớ thưa :

— Bẩm đức ông, quí khách người đi theo đọc sông, đi thẳng ra phía ngoài bể.

A la-mĩ nói :

— Thôi được.

Đạt-ta-nhan quả không có bụng nghi gì cả cả, cứ chạy thẳng ra ngoài bể, bụng vẫn mong rằng trông thấy bóng dáng cao lớn của bạn ở trong những chỗ hoang-dã hoặc là trên bãi bể chăng. Mỗi khi đến chỗ vũng nước, thì lại cố ý nhìn nhận những vết chân ngựa, có khi lại phàng phất dường như nghe thấy tiếng súng nổ.

Đạt-ta nhan cứ đi hỏi đi huyền như vậy mà mãi đến ba giờ đồng hồ. Hai giờ trước thì còn đi tìm Bô-tô, một giờ sau thì trở về nhà Bụng bảo dạ rằng :

— Sao thì rồi cũng gặp. Mà thường về đến nhà thì thấy bạn người đang chờ cơm mình cũng nên.

A-la-mĩ thì đứng đợi ở trên cầu thang, về mặt có đăng thất vọng. Khi thoạt trông thấy nhà ngựa-làm còn mất dăng xa tít đã rảo lên rằng :

Đạt ngô-huynh ơi, có người chạy theo ngô-huynh đấy mà không kịp ư ?

— Không. Ngô-huynh ơi người chạy theo để ở ?

Ngô-huynh ơi, để lấy làm phàn nàn rằng để cho ngô huynh đi vô ích. Song mãi đến bây giờ mới thấy ông Linh-mục trong giáo-đường đến nói sáng ngày gặp Bô-tô đi ra ; Bô-tô không muốn đánh thức ai dậy cả, có cậy y nói lại cho để biết rằng : anh ấy sợ trong khi mình đi vắng hoặc có xảy ra biến cố gì chăng, nên đã nhảu được tác nước trên lên mà trở về Belle isle.

— Nhưng ngô-huynh nghĩ thế nào, chẳng lẽ con Thổ-thoát lại vượt được sáu dặm bãi trinh hay sao ?

A-la-mĩ khẽ mỉm cười mà rằng :

— Ngô-huynh ơi, ấy bởi thế cho nên hiện bây giờ con Thổ-thoát đã ung dung ở trong tầu ngựa rồi, mà Bô-tô thì không có ở trên lưng ấy.

Ông giám-mục vẫn cẩn-thận, tỉnh không sót một điều gì, con ngựa quí đã đắt tới trạm về thế...

Đạt-ta-nhan thấy A-la-mĩ nói thế thì đường như hà lòng không hiểu đến đâu mà kể. Trong lòng càng ngày càng thấy sinh nghi, song bề ngoài thì phải trang tác ra như vậy. Đạt-ta-nhan ngồi vào bàn ăn, A-la-mĩ ngồi một bên, người thầy-dòng ngồi một bên, đăng trước mặt thì có bảo trăm bồn-đạo. Đạt-ta-nhân thường tâm tìm cách xiêng với bác trăm ta, bộ mặt e mệt của bác trông nó cũng đẹ thương. Bữa cơm thật là thịnh soạn, ăn uống cũng khá lâu ; nào là rượu vang thượng-phẩm của nước Tây-ban-nha, nào là sò tươi ở xứ Mộc-lý-bằng (Morbihan), nào là cá ngon ở cửa sông Loe, nào là đồ-ta ở Bành-bớp, lại còn sơn-hào hải-vị rất sang. Đạt-ta-nhan thì ăn nhiều mà uống ít, A-la-mĩ thì không uống mà ăn ít, nào là chỉ nhấp nước mà thôi. Khi ăn uống xong rồi, Đạt-ta-nhan bèn nói :

— Ngô-huynh lòng độ một tay sang phải không ? Đưa đây cho để mượn nào.

— Ngô-huynh muốn đi săn ư ?

— Trong khi ta đợi anh Bô-tô, thì độ thiết tưởng không còn làm việc gì hơn. Ngô-huynh có đi với để chăng ?

— Than ôi ! Để thật lấy làm vui lòng lắm, ngô-huynh ạ, nhưng mà cáo ông giám-mục không được phép đi săn bắn.

Đạt-ta-nhan nói :

— À ! Để không biết.

A-la-mĩ lại nói tiếp rằng :

— Và lại để cũng có chắt việc phải bận đến trưa.

Đạt-ta-nhan nói :

— Vậy thì để đi một mình vậy.

— Vâng. Thôi thì ngô-huynh đi, nhưng thế nào ngô-huynh cũng về sơi cơm với để nhé.

— Chao ôi ! Cơm bác ngon như thế chẳng lẽ để lại không về.

Rồi đó Đạt-ta-nhan giã từ chủ khách, cầm lấy súng đi ra, nhưng mà có đi săn bắn gì đâu, cầm cổ chạy thẳng ngay đến cái bãi-cảng nhỏ ở thành Vân. Đạt-ta-nhan vẫn có ý trông xem có ai theo mình không, song không thấy ai cả. Đạt thoả một cái thuyền đánh cá mất hai mươi nhăm lạng, khi để chắc rằng không ai theo mình rồi, bỏ mười một giờ rưỡi bèn nhảy đò ra đi. Không ai theo thì thật, nhưng mà từ sáng vẫn để có một người thầy dòng ngồi trên gác chuông nhà thờ, bấu ống nhòm trông không sót một bước nào cả.

Thuận buồm xuôi gió, đi chẳng bao lâu mà đã đến đảo Belle-Isle. Càng đến gần chừng nào, lại càng để mắt nhìn lâu bờ bể, trông trước nhìn sau xem hoặc trên bờ bể, hoặc trên mặt thành, có thấy cái áo lôe lẹt của Bô-tô và cái vẻ ngoài lồng lồng như cái sào chọc trời chăng. Song đến nơi rồi mà vẫn chưa trông thấy chi cả. Khi lên bến gặp mấy người lính, hỏi thăm mới biết ra rằng Vân-long công (tức là Bô-tô) đi ra thành Vân chưa về ..

(*Còn nữa*)

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC CỦA NGƯỜI VIỆT-NAM

金寶南

BIJOUTERIE — ORFÈVRERIE

NAM-BẢO

Hanoi 16, Rue de la soie, 16 — Hanoi

mở mang ở trên đến thôi như thế chưa gọi là đã được, nhưng so với năm trước cũng có chỉnh đốn thêm được ít nhiều.

Trong mấy ngày hội, các Quí-khách có lòng lên lễ và xem hội, cho được thêm vui, thời Hội-đồng chúng tôi lấy làm hoan-nghênh lắm.

Liệp-hiến-đường các tỉnh ngài nào có lòng lên chiêm bái đình tại ngày được, hóa ra nội trong nửa giờ mà cháy hết 18 ếốc nhà tranh, mà cũng may lắc bây giờ không có gió lại có hai cái nhà ngói cách ngọn lửa thì mới khỏi cháy lây đến nhà khác ; nếu có một tí gió thì cả xóm lấy sẽ hóa ra tro

Lửa cháy một hồi lâu mới thấy có người đến mở nước chảy ra thì lửa cháy đã không thể lấy nước mà chữa được nữa. — Nơi lấy tay gần một bên

nhân ở nhà chỉ lo cứng rồi ẵn, chờ mấy khi dám bước ra khỏi ngõ mà đi thêm coi phần mộ ông bà mình ra thế nào ! Tiết này trời xuân mát mẻ, mà ông không chịu đi tảo mộ mộ phần thì cũng quá vô tình lắm vậy.

Mất vệ-sinh. — Đi ngang qua phố Cửa-tây gần hội Quảng-trị, phường-phất ngửi mùi hôi rất khó chịu ; vì các nhà lối đã chật hẹp mà không có

Ta nên chú ý !

Độ này mới bắt đầu nóng mà đã thấy nhiều người mắc phải bệnh ngứa lở ngoài da cùng các bệnh đau xương đa đau mạch máu, không biết rõi ít nữa đến mùa nóng nực thì các bệnh ấy

BÁO CÁO VIỆC RIÊNG

Bản quán mới ra mọi hạn, để đăng những tin tức về việc riêng, quý đọng báo thì tiện, để có tin tức. Phàm ai hảy tới đăng ở trụ sở, để tiện việc tra cứu, ai ở xa, cứ viết thư cho, bản quán không tính tiền.

Tin tức là Quan thị-Viện, là con quan Thị Quốc tăng Hồu-Thanh-Oai, cho mẹ tới gả cưng cho con trai là Nguyễn-Bính, con quan Quyền Phủ Nguyễn ở tăng

BIJOUTERIE — ORFÈVRERIE

NAM-BẢO

Hanoi — 16, Rue de la soie, 16 — Hanoi

CHẾ-TẠO : — Vòng, xuyến, hạt, nhẫn, giầy đeo đồng hồ, giầy truyền, đồ gỗy, cốc ống, vui-bạc, vỹ thuốc lá, hộp thuốc lá, vỏ điếu, v v... bằng vàng đồng tuổi đúng như tờ toàn bạc nén. Có nhiều thợ khéo để làm hàng tiền các qui khách đặt tối-riêng.

BÁN : — Vàng diệp Vinh thịnh-long một đồ thực đủ sáu mặt), ngọc-thạch, giầy đeo tinh-xảo, giầy kim-khánh giầy kim tiền, đồng-hồ quả quít và bạc vụ vẻ kiểu, v v.

Buôn bán nhẽo-nhẽn rất lấy sự tin cẩn làm gốc. ✠ 2062

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chỉ nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tâm giờ sáng.

HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

Bộ này tiết giới thay đổi thất thường có nhiều người ốm!

Nhất là bệnh Grippe (cảm-cúm), đau-đầu, sốt-nóng, đau cổ họng, đau ngực, rão phổi, ho khan, bồ-ti-vi, vân vân; người ta thường mắc phải bệnh ấy nên đến Bào-bếp hoặc gửi thơ mua 6 viên CACHETS ANTIGRIPPE. Giá bán 0$60 một lọ, uống trong 24 giờ sẽ thấy khỏi bệnh. Thuốc này đã cứu được vô số người! Ai đã biết cũng chịu là thần-hiệu.

Bán tại Hiệu Bào-chế MONTÈS, số 54, phố Trảng-tiền, Hanoi.

DẦU-GAN-CÁ-VIÊN :

Chữa bệnh đau ngực, rão phổi, ho khan, bồ-ti-vi, vân vân; người ta thường mắc phải trong mùa nóng này.

Thứ dầu nguyên : 1$75 một lítre, 0$90 nửa lítre.
Thứ viên : 0$90 một lọ, dùng uống được 12 ngày.

Bán tại Hiệu Bào chế MONTÈS, số 54, phố Trảng-tiền, Hanoi.

Trong mấy ngày đợi, các Qui-khách có lòng lên lễ và xem hội, cho được thêm vui, thời Hội-đồng chúng tôi lấy làm toàn-nghề-nh tiếm

Liệt-hiền-đường các tỉnh, ngài nào có lòng lên chiêm bái đình tại ngày, nào thì xin đánh giấy thép cho quan Tuần-phủ tỉnh chúng tôi biết trước độ 3 4 ngày để Hội-đồng chúng tôi được biết mà thu xếp chỗ khoản tiếp, hầu-hạ cho chu-tất.

Phủ-hộ ngày 15 Avril 1923.

Hội-đồng kỷ-niệm đền Bùng-
-ương tỉnh Phú-thọ, kính cáo.

LẠNG-SƠN

Dịch trên bỏ — Xã Văn-thê tổng Văn-thê, châu Ôa, tỉnh Lạng-sơn này đang có dịch trâu-bò.

NAM-ĐỊNH

Bầu cử nghị-viện. — Hôm chủ nhật 15 Avril tại tòa Sứ có họp hội-đồng để tuyển cử nghị-viện tại hội-đồng Tư-vấn Bắc-kỳ, khu thứ sáu (Mỹ-lộc và thành phố Nam-định.

Bên thứ-dân tuyển có một ông thì những ông nào có đơn ứng-cử.

Bạch-thái-Bưởi, chủ-tàu.
Hà-duy-Thăng, thông-phán hưu-trí.
Ngô xuân-Triện, buôn bán.

Kết quả như sau này :

Số người dự bảo 528
Số người đến bầu 344
Ông Hà-duy-Thăng được 252 phiếu
— Ngô-xuân-Triện — 80 —
Phiếu trắng 8
Phiếu không hợp lệ 4

Vậy thì ông Hà-duy-Thăng được trúng cử.

Bên thương-mại nghị-viện tuyển những 3 ông thì các ông này có đơn ứng cử.

Cung-đình-Huệ.
Lê qui Trạch.
Nguyễn-xuân-Lan (tức Hộ-Lan)
Nguyễn-văn-Liên.

Kết quả như sau này ;

Số người dự bảo 2140
— đến bầu 759
Ông Lê-qui-Trạch được 550 phiếu
— Nguyễn-xuan-Lan — 381 —
— Cung-đình-Huệ — 325 —
— Nguyễn-văn-Liên — 158 —

Vậy thì chỉ có một ông Lê-qui-Trạch được trúng cử thôi, còn thì đến chủ nhật 22 Avril này, từ 8 giờ sáng đến 15 giờ chiều các nhà dự bảo lại phải ra Tòa-sư bầu nốt hai ông nữa cho đủ số ba ông nghị viên thương-mại.

Trương Trương-minh-Sanh. — Mới đây, ông Trương-minh-Sanh có được phép mở một chi nhánh trường Sơ-học và Trung-học ở thành phố Nam-định. Đến ngày 1er Mai này thì khai trường. Ông bà nào muốn cho con đến học vào lớp Sơ-đẳng thì gửi đơn cho ông Nguyễn kim-Thiều ở phố hàng Song, số nhà 79 : còn ai muốn xin vào lớp Thành-chung thì gửi lại nhà ông Hoàng kim Ngọc số 11 phố Paul-Bert. Lớp Thành-chung này sẽ có cả thầy giáo tây, cả thầy giáo ta dạy. Học-trò muốn ăn ở tại trường cũng được.

Trương-minh-Sanh lai cảo,

PHÚ-LÝ

Tiêu tiền công-dân. — Lý-trưởng làng Cao-cái, tổng Yên-đổ, huyện Bình-lục là Ng-hà-Liệu, có giao cho tên Trạch là Hương-trưởng giữ 5 cái phiếu quốc-trái năm 1917 của công dân. Kịp khi dân làng hỏi đến thì tên Trạch đã tư tiêu hết rồi và nói quanh là đánh mất. Nghe đâu dân xã Cao-cái đã đem việc lý thưa quan huyện Bình-lục, hai ba tháng mà chưa thấy xét xử ra sao. Vậy dân làng lý lại kêu lên quan tỉnh.

Chờ khi quan trên xét xử ra làm sao, sẽ lại tục đăng để độc-giả cùng rõ.

T. P.

VIỆC KINH-ĐÔ

Năm mới gặp vận đỏ. — Hôm 15 tháng hai ta vừa rồi, tại làng Thọ-lộc một xóm nhà tranh ở xám xịt gần bên bờ sông bên hữu-ngạn sông Hương-giang, và ở trước đền Tập-bình phủ Khâm-sứ phải hỏa ! Khi lấy vào khoảng mười giờ đêm, lửa phát trước hết tại một nhà ở gần bên đường là nơi có lắm người đi lại trông thấy mà đến chữa, nhưng lửa cháy man quá mà nước thì không có, các trụ nước đều khóa tất cả, nên tuy có một đội lính tập và lính Tây đến chữa hết sức mà ngọn lửa đã lan qua các nhà ở hàng-cận cháy to quá, nên chữa không kịp. Cháy lấy một hồi lâu mới thấy có người đến mở nước cháy ra thì lửa cháy đã không thể lấy nước mà chữa được nữa. — Nơi lấy tay gần một bên bờ sông mà cái lối thông bị nghẽn ! ngọn lửa, nên phải chịu không đi mác nước được liền đó mà chữa.

Thương hại thay khi cháy xong thì những người bị hỏa tai đã không ai cho vào chia, lấy là vì cái thái-hiểu của ta không cho những người có nhà cháy đến đậu bạo với ai, vì nói rằng sẽ lấy cái họa ấy ; vậy đã không có nơi đậu bạo mà lại còn bị một trận mưa to tính xấy đến sau khi lửa đã tan, bao nhiêu gia trẻ nào ông công cháu, mẹ bế con, khóc than nỉ non thê-thảm, đứng giữa trời mà chịu rớt, thật là thương hại thay !

Trông thấy những tình trạng ấy rồi lại thêm chán ngán cho cái thói tin-thương dị-đoan của mình ! Chỉ người bị nhà cháy có can hệ gì với kẻ khác mà phải kiêng cữ không cho vào chan đựt trong khi mưa đến nỗng tên.

Nghe đâu ấy phải bỏa ấy chỉ bởi cũng rầm mà để luôn cả hương đèn trên trang, rồi rủ nhau đi coi bắt đề đèo bèo vào những loài tan tôi treo trên trang mà cháy lây đến nhà. Càng đề mà cẩu thả phúc mà phúc đến gặp quả nên đã gặp vận đỏ tất thôi — Nghe đâu nơi ấy sẽ không được làm nhà tranh nữa mấy chỗ bị cháy phải đi ở nơi khác.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-TRỊ

Mưa đá. — Ngày 10 Avril khi ba giờ chiều, trời hơi sầm, ùn ùn nổi gió mưa xa xuống từng giọt mưa như thể nước đá (glace) Hạt mưa to bằng hạt bắp, xa xuống một chập vừa tan.

QUẢNG NGÃI

Tiết thanh-minh. — Người ở đây không mấy người biết theo cái tiết này, chỉ có năm ba nhà thế-gia, theo tục ngoài Bắc tới ngày ấy sẽ rủ nhau đi viếng phần mộ ông bà tổ-tiên, hồi đắp quét dọn, dẫy cỏ ngôi mộ cho sạch sẽ, xong rồi đem lễ vật đến cúng viếng trên lăng Như vậy cũng là cái mỹ tục của người xưa để lại, có ngụ cái điều giáo huấn ở trong, vì khiến cho người ta biết giữ cái lòng báo bản.

Tiết thanh-minh mới rồi, chỉ có độ vài mươi ngôi mộ nhà từ tế có người đi thăm viếng dọn dẹp mà thôi, còn bao nhiêu mộ khác trông rất lạnh lẽng thê thảm, cỏ rêu xanh mịt, cát bụi tả tơi, chẳng hay cái lòng báo bản của người mình ở về cái gì vậy.

Trong một năm, lễ ra có hai kỳ đi tảo mộ, trong tiết tháng chạp và tiết thanh-minh trong tháng ba hoặc là tháng hai. Nhưng tháng chạp thì giờ mưa lạnh lẽo, các nhà sang giàu chỉ phó mặc cho gia đình dẫy quẻ, miễn sao xong thì thôi, làm cho đủ lệ rồi chẻ-

Hội Khai-trí tiến-đức mở cuộc đấu-xảo mỹ-thuật

Hội Khai-trí Tiến-đức đình mở một cuộc đấu xảo mỹ-thuật để giúp cho các nghề riêng nước Nam chấn-hưng lên và gây lấy lối đẹp của các tay thợ giỏi đời xưa.

Cuộc đấu-xảo này là đấu-xảo các mỹ-nghệ có thực-dụng. Vì Hội Khai-trí tự nghĩ rằng về cái kiểu nhà đẹp, chỉ cái đồ dùng khéo cũng thuộc về mỹ-thuật như chạm nhọn trong hay là vẽ bức tranh vậy. Thế nào gọi là mỹ-thuật ? Mỹ-thuật là chế ra một cái đồ gì phải sang, nghĩa là thanh-thực, phải diện tả cho khôn khéo, phải định cho rõ ràng đủ lấy dùng để việc gì và chế tạo làm sao cho xứng đáng với việc ấy, lại phải kén chọn cái vật liệu gì mà làm cho được thật xứng-đáng. Nói tóm lại thời một cái đồ gì, muốn cho có thể gọi được là đồ mỹ-thuật, phải làm thế nào cho không thêm không bớt được tí gì, nếu thêm hay bớt thì nó giảm mất cái bình-dung ý-tứ đi. Bởi thế nên chớ tưởng rằng có khi làm rậm nét quá lại mất cái vẻ điều-hòa mà làm giảm mất ...-thần đi.

Tuy Hội Khai-trí định mở riêng cuộc đấu-xảo này cho những tay thợ khéo trong nước, nhưng không phải nhiều tay mỹ-thuật đại-gia không được dự và những bức họa, những pho tượng không nhận đến. Nhưng Hội thiết nghĩ rằng đời nào cũng vậy, nước nào cũng vậy, gây nên một nền mỹ-thuật có đặc-sắc phần nhiều là ở công-phu những tay-thuyền mà ra. Thử trông ra nước ngoài mà xem những đời mỹ-thuật rất tuyệt, có phải phần nhiều là gốc ở các nghề thực-dụng trong dân-gian không ? Vậy thời cuộc đấu-xảo này phải lựa lọc lấy những đồ giản-dị để coi, nhưng hình-thức phải cho công-xảo và phải cho thiết-thực với sự thường dùng. Ở Bắc-kỳ ta cũng như ở Đại-pháp và ở các nước, lúc đấu-xảo giờ cũng phải lựa-lọc như thế. Vậy thời nào là những tay thợ khéo trong nước, nào là các ông cai ông phó các nghề, nên gắng sức mà chấn hưng cho các mỹ-nghệ ở xứ này ! Nên tỏ cho bọn tân-tiến nay hay biết rằng : *nhất nghệ tinh nhất thân-sinh*, và ở đời không gì quí bằng làm được cái đồ hay đồ khéo.

Ngày nào mở đấu-xảo và ngày bao nhiêu, sau này Hội sẽ công-bố, nhưng hiện nay ai muốn đấu-xảo và định đấu-xảo gì, xin cho Hội biết trước, hoặc có bởi ban gì xin cứ viết thư cho Hội.

Hội Khai-trí tiến-đức

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-TRỊ

Mưa đá. — Ngày 10 Avril khi ba giờ chiều, trời hơi sầm, ùn ùn nổi gió mưa xa xuống từng giọt mưa như thể nước đá (glace) Hạt mưa to bằng hạt bắp, xa xuống một chập vừa tan.

QUẢNG NGÃI

Tiết thanh-minh. — Người ở đây không mấy người biết theo cái tiết này, chỉ có năm ba nhà thế-gia, theo tục ngoài Bắc tới ngày ấy sẽ rủ nhau đi viếng phần mộ ông bà tổ-tiên, hồi đắp quét dọn, dẫy cỏ ngôi mộ cho sạch sẽ, xong rồi đem lễ vật đến cúng viếng trên lăng Như vậy cũng là cái mỹ tục của người xưa để lại, có ngụ cái điều giáo huấn ở trong, vì khiến cho người ta biết giữ cái lòng báo bản.

Tiết thanh-minh mới rồi, chỉ có độ vài mươi ngôi mộ nhà từ tế có người đi thăm viếng dọn dẹp mà thôi, còn bao nhiêu mộ khác trông rất lạnh lẽng thê thảm, cỏ rêu xanh mịt, cát bụi tả tơi, chẳng hay cái lòng báo bản của người mình ở về cái gì vậy.

Trong một năm, lễ ra có hai kỳ đi tảo mộ, trong tiết tháng chạp và tiết thanh-minh trong tháng ba hoặc là tháng hai. Nhưng tháng chạp thì giờ mưa lạnh lẽo, các nhà sang giàu chỉ phó mặc cho gia đình dẫy quẻ, miễn sao xong thì thôi, làm cho đủ lệ rồi chẻ-

Mất vệ-sinh. — Ở ngang qua phố Cửa-tây gần hội Quảng-trị, phường-phất nghe mùi hôi rất khó chịu ; vì các nhà lối đó chật hẹp mà không có mương rãnh cho nước lưu thông ra ngoài, nước tắm giặt nấu ăn nồng v.. v... phải ngưng lụ lại. Còn chỏi xí thì không được sạch sẽ. năm ba ngày mới đổ dọn một lần, các vật ô uế tích trệ lại, rất là ghê tởm.

Không những ở Quảng-ngãi mà thôi, ở Thu-xã lại còn quá hơn nữa ; ở đây phố Khách đông đảo, và lại mùa này đương tức buồn bán đường than, nhà nào có tí đi nữa cũng mỗi ngày hơn ba bốn mươi người làm công, đông đúc bao nhiêu càng ô uế bấy nhiêu, vì mấy chú Chệt lệnh trương không coi ngó cho sạch sẽ, năm bảy hôm mới dọn một lần, mà tệ nhất lại không chịu đổ cho xa phố diệu, cứ đổ bậy dài theo con sông sau lưng phố, rất là khó chịu quá.

Sự ô uế này mấy năm trên không có, vì tức ấy chưa ai trong việc đổ thang, riêng ai nấy thuê người đổ ; thế tuy bất tiện mà còn có chút sạch sẽ, vì năng đọn quét liền ngày và đổ xa thành phố ; năm nay có mấy chú Chệt trong làm, ban đầu còn khá, sau lần lần không coi đến, tiền cử thêu cho đầy tái, còn việc thì cứ phó mặc cho lũ phu làm càn, tác để thì đổ bậy ba càng sông không xa phố diệu mấy, thì thiệt là tệ quá ! Ở Quảng-ngãi cái tệ ấy còn ít, vì có quan cấm trách phạt, chớ ở Thu-xã thì tha hồ cho chúng nó có sức thì làm, vì không quan trọng trị, người thường có nói cũng như nước đổ lá khoai vậy !

Ước gì sự này thiên đến tai quan trên, trách phạt người lãnh trung và bắt theo đúng phép vệ-sinh mà làm thì dân cư ở đây mới khỏi đặng sự thiệt hại về bệnh hoạn xảy ra. Mong lắm.

Một người dân ở Thu-xã lai cảo

HỘI LẬP NGHĨA-ĐỊA TỈNH THANH HÓA

CÁO-BẠCH

Hội lập Nghĩa-địa tỉnh Thanh-hóa có lời kính cáo cùng các bà con mộ mồ để trong chỗ đất của hội lập nghĩa Tam-hợp Quảng-xá và Mã-sơn mà hội mua, nhưng biết rằng, hiện Sau quy bản hội đương sửa sang khu đất ấy cho chỉnh-tề, nên những ông bà con nào đến đánh dấu trồng các thứ cây tùng tại chỗ hợp thể lệ hội.

Nếu từ nay cho đến hết tháng 5 mồ mả trong khu đất ấy không có dấu tích tỏ rằng thì bản hội sẽ chiếu mồ và chỉ có cái đem táng tại một đất mộ nơi thừa nhận.

Nay kính cáo.

Chiết-định năm thứ 8 tháng hai ngày mồng năm.

Lập Nghĩa-địa-hội, Hội-trưởng
BÙI-THƯỜNG-LÂN

Tôi, tôi là Đoàn-thị-Viêm, là con quan Thị Đoàn làng Hậu-Thanh-Oai, cha mẹ tôi gả chồng cho tôi sinh tại Nguyên-Bình, con quan Quyền Phủ Nguyên ở làng Mai lĩnh (Hadông). Tôi về nhà chồng tôi thời 27 tuổi, năm nay tôi, tôi có đẻ được 5 mụn con, hiện còn 3 đứa con : 2 con gái 17, và 1 con gái 7 tuổi. Từ khi về nhà chồng, tôi là dâu trưởng, mọi việc tôi gia nội trợ, tôi thật đã hết lòng đem thân lo việc đảm đang, thờ phụng nhà chồng mọi bề mọi khi tôi. Trong năm tôi 40 tuổi, bố mẹ chồng không may mất đi, không ngờ đương lúc đau hai khăn số, chồng tôi đi phải làng gái, bắt tôi đi nuôi ở, tôi cũng không được. Khi nước ngoài tí tế, vừa được hai năm thì chồng tôi lên trồng rẫy mẹ con tôi, chết đuổi đi năm bảy bận, bắt đi tôi phải lên ở Hà-đông để nuôi hai con đi học. Nguyên tôi khi về nhà chồng, cha mẹ để tôi cho viên riêng thì tôi tậu riêng được 2 mẫu 2 ruộng và khi bố mẹ chồng tôi mất đi để lại cho một mẫu ruộng nữa. Khi đuổi mẹ con tôi đi thành ranh-thênh, thì chồng tôi bán 2 mẫu 2 ruộng để đi chồng tôi đẩy 2 mẫu 2, rồi gửi gạo cho 2 đứa con : nhưng được tí tâu, thì không gửi gạo cho con nữa, bảo gia chồng tôi cứ ở lì làm ăn không cần thận, mặc cũng mặc mẹ, lại đánh mang một mẫu 2 ruộng con con đi bán, mẹ con tôi tứ tán thì lại bị đánh chết khổ quá. Vậy mẹ con tôi có nhờ tới các ông các bà, hễ chồng tôi là Nguyễn Bình có nay thì mẹ con tôi không tới đâu, có hễ có bán 2 mẫu 2 ruộng để lại tên cho tôi, kẻo về sau có lời thời lại phiền nhau. Giờ tôi có 1 đứa ai hỏi như mẹ con nhà tôi không, tôi lấy chồng ngoại ở nơi giàu, lo liệu cũng xứng xắn chồng thì tôi có mà chồng tôi lại nỡ đem làng phụ bạc tôi. Giờ tôi tôi già để 45 tuổi đầu, 2 con nhỏ bé dại, mà chồng tôi bỏ liều, nay lại con phục hồn cả ruộng con mẹ con tôi đi thì số con khổ không giữ ?

Đoàn-thị-Viêm điều cáo

TRUYỆN TIÊN

Nhà in **KIM ĐỨC-GIANG**, *số 83, phố hàng Bồ, Hanoi, có in bán truyện « Bức-Thánh-Mẫu Phù-Giầy ».*

Quyển thuần chữ quốc-ngữ, giá bán 0$08 ;

Quyển vừa quốc-ngữ vừa chữ nôm, giá 0$10 ; đều có trù-thích rõ ràng. Bán buôn có trừ hoa hồng.

Nguyện truyện này là chính Ngài giáng bút : ba lần sinh hóa, hai độ nhân-duyên. Ngài vốn là tiên giáng trần, một niềm nhân hiếu, giữ tiết kiên trinh. Khi Ngài hiển thánh, thì hiển-hách uy-linh, phù dân giúp nước. Thật là một truyện kỳ hay nhất, lại là một gương phong-hóa của nước nhà.

« Truyện này cũng có bán tại các hiệu sách. 3568

ÔNG FERRIEZ Ở THANH-HÓA

Muốn dùng những surveillants để trông nom về việc giồng cao-xu tại Cambodge và tại Saigon, ai muốn xin thì gửi giấy cho biết là bao nhiêu tuổi và đã làm ở đồn-điền nào chưa, hoặc muốn hỏi điều gì thì đến tại nhà ông ấy ở Thanh-hoa mà hỏi. 3565

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MAY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 34 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cổng, chắn-song bằng xi-mo và có cả gạch rây nhà bán nữa. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 MẬU-THỊNH kính cáo.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem thấy thấy cỏ đăng các bệnh của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không ăn được, lại vất thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho về sau các ngài tự rày đi có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

• Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đăng-ký ba chuông, mà ở ngay giữa phố Trảng-tiền, số 54 Hà-Nội.

Nay kính,
Ed. Montès,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

TRƯỜNG BÁO TÂN VĂN

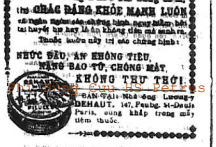
CỨ MỖI NGÀY
thì uống
MỘT VIÊN THUỐC HƯỚT
CỦA ÔNG
ERNEST

SẮP MỞ

Chữa bệnh đau ngực và các bệnh yếu sức bằng dầu gan cá thu-viên

Thường thường tôi thấy nhiều người bệnh dùng dầu gan cá thu nước kêu uống vào nóng thấy

Do Võ Thị Hà Thanh Nguyễn Ký (1974) Nguyễn Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa (Học Cornell)

Ông Già

PACHOD Frères & Cie LYON

1050

Tuổi mà người đàn-bà phải 45 tuổi

GIỜ VỀ GIÀ

thì thường hay càng dầu, tức hơi, chóng mặt, luôn luôn, đau thận, đi táo, hay mệt và khó chịu trong người. Lúc bấy giờ thì những chứng lạ máu lại càng hay có khi ấy nên uống thuốc điều hòa máu các lương-y ai cũng cho là công-hiệu. Thuốc ấy là:

Dépuratif Richelet

rất công-hiệu trong những bệnh đã kể ra trên này. Đàng nó thì kinh-nguyệt điều hòa, không làm đau đớn gì cả. Thuốc này lại rất hiệu trong những bệnh sau này: đau xương, tụ máu ở các huyệt-quán và các tiểu-bạch-ngoại da như là hắc-lào, mạn cơm các nốt mẩn, ván vân. Thuốc này bán ở các hàng tạp-hợp to và các hàng thuốc vặt.

Bao giờ cũng công hiệu

Đồng-hồ treo và để

MÁY ĐỨC CỰC TỐT

BẢO HÀNH 10 NĂM

Máy chạy 15 hôm, đánh tiếng chuông thanh nhã. Vỏ bằng gỗ ghép không bao giờ mọt.

Mỗi cái 15$00

Cước tính thực rẻ

TONG-YUNE-TAI

49, Phố Hàng Ngang HANOI

2049

泰 NAM-THÁI 南

26, Quai Clémenceau, 26

(Tức là phố Bờ-sông, số nhà 26)

HANOI

Bán-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và bán cả bàn ghế, tủ bằng lim, bằng gụ. Lại có nhận cả đóng các thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI

Kính-cáo.

2021

SPORTSMEN!!

Vous trouverez les

RAQUETTES EXTRA SAIDA

BALLES TENNIS RUSSEY

et accessoires

Chez Société «QUANG-HUNG-LONG»

N° 79, Rue des Paniers, Hanoi

2014

CỬA HÀNG

GUIONEAUD FRÈRES

BORDEAUX — HANOI HAIPHONG

Rượu vang — Rượu mùi Đồ hộp thực-phẩm đủ thứ

Hiệu buôn bán đứng đắn thật-thà — Hiệu mở ra ở xứ Bắc kỳ từ năm 1890

Có lời bá cáo cùng bạn hàng bản-quốc biết rằng: nhân dịp tết ANNAM bản-hiệu có sang nhiều thứ rượu vang quý thượng hạng, rượu sâm-banh rất ngon, rượu mùi đủ các thứ rất quý, cùng kẹo chocolat với mứt làm bằng các thứ quả bán giá hạ hơn tất cả các nơi khác.

Vì giá đã tính ha rồi nên bạn hàng đến mua không bớt nữa. Mà bản hiệu đoan rằng các thứ hàng bản hiệu bán là thực hiếu cả.

Xin Bạn-hàng có lòng yêu đến mua thử về nếm xem với khắc giá (nón thì

3025

華 PAO-VA 寶

Phố Hàng Bồ, Hanoi

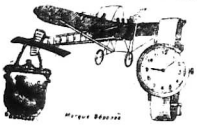
雙人井牌照相行為可來照

Chúng tôi xin kính trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang: 1° Một bọn đồ sứ rất tốt như là quả cầu chạm rồng, vòng, điếu hút thuốc lá, đèn, vân vân.

2° Một bọn thước kính đủ các thứ mắt, mặt đeo mắt trắng, mặt vàng, mũ mũ lá cây, vân vân. Lại có cả kính gọng răng vàng tây, gọng bọc vàng, gọng đồi mồi, vân vân; quí khán-đài bọ mắt đeo những thước kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả quít đeo tay, đồng-hồ treo tường, đồng-hồ báo thức, đồng hồ chậm-cảm, vân vân.

4° Một bọn chiến sứ, đĩa sứ, lọ sứ, bát sứ, bộ sứ để thầy-tiên hay là bày cảnh cũng được và tứ bình vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ-thuật ở Bắc-kinh sang.

Các thứ hàng mới sang kể năm sẽ trên này chúng tôi xin bán hạ giá, mong cậy các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Còn còn đồ nữ trang, châu báu, ngọc ngà, vàng thì không kể, chắc các quí-khách cũng đã tường cả rồi.

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA

Phố Hàng Bồ, số nhà 98, Hanoi.

Độ rầy lại sắp đến mùa bức nóng, và lại sắp sinh ra những bệnh ngoài da bệnh ngứa, bệnh lở vân vân... cùng là bệnh đau xương và bệnh đau mạch máu.

THUỐC DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng để dùng cho người xứ này ngày nay thực là một thứ thuốc độc nhất vô song, để trị các bệnh ấy.

Giá lại một thứ thuốc thân hiệu để trị bệnh giang mai kinh niên hoặc mới mắc.

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gô-đa trông sang, Hanoi

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

Auto-Postale

Công-Ty chúng tôi xin trình qui-khách biết rằng: kể từ mồng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở ga Yên-Lý về Phủ-Qui và Phủ-Qui ra ga Yên-Lý. — Ở Phủ-Qui có 5 phiên chợ Hễ ai buôn-bán xảm xất lắm. các qui-khách buôn bán ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở tính giá phải chăng.

Các qui-khách đi lại đường Vinh-Đồng-hà nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên coi ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm ấy, xin liệt qui khách đánh giây thép trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giây thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chợ Hiếu thì đánh giây thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Ly gare; mà đường Vinh-Đồng-Hà thì đánh giây thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-hà gare.

3012

Số 11

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối dân-tự, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Nàng Vân-cơ còn đang nằm nghỉ thì bỗng lại có lệnh phủ-đường đòi hầu. Nàng Vân-cơ gót sen rón rén ở nhà dưới bước lên, khép ngang vạt áo, với đầu sụp lạy. Phủ-đường thấy nàng có cái nhan sắc khuynh-thành, chim sa cá lặn, ngẩn ngơ hồi lâu, rồi mới sẽ cất tiếng vàng mà hỏi rằng:

— Nàng có phải là con gái Vệ-đũng-bưu đó không?

Nàng Vân-cơ sẽ nói:

— Bẩm vâng!

Phủ-đường hỏi:

— Anh nàng là Vệ-ngọc mới tới đây ngày hôm qua phải không? Mọc con nàng đã đi xuất-thú cùng ta, có sao lại dám buông tha *Hàng-khôi-thần*?

Nàng Vân-cơ nói:

— Việc xuất-thú này là tự ý chàng tôi, còn anh tôi về tức-khắc thì cũng không được biết.

Phủ-đường còn đang tra hỏi thì bỗng nghe mấy tiếng súng nổ, có thiên-binh vạn mã ở đâu kéo đến, một viên vũ-tướng cưỡi con ngựa đỏ đi trước, uy-phong rất lẫm-liệt, tức là *Định-quốc* tướng-quân.

Phủ-đường ran sợ chưa kịp ra đón thì *Định-quốc* tướng quân đã vào tới nơi. Nàng *Vân-cơ* cùng *Lã* đi xuống chẳng còn hồn-vía nào. Phủ đường phải qui xuống đất để nghênh-tiếp.

Định-quốc bèn nói:

— Ta vâng lệnh *Trương-hầu* về Kinh, đem việc *Vệ-đũng bưu* đánh mình bắt với *Đỗ-man hưng-pháp*. *Đỗ-man hưng-pháp* nổi-giận, định phái Ngu-lâm-quân đi nã-tróc.

Bấy giờ *Đỗ-man ân-quốc* có ý ghét anh là *Đỗ man định-quốc*, không muốn để cho ở Kinh, sợ khi thiên-phụ chiếm ngôi thiên-tử thì anh lại cướp mất quyền mình, đang nghĩ kế để khiến cho anh phải đi xa.

Nhân có việc quan *Hàng-khôi-thần* về tâu, *Đỗ-man ân-quốc* mới tâu với thân-phụ rằng:

— Sao thân-phụ không tâu triều-đình sai anh con đi nã-trốc *Hàng-khôi-thần* và trấn-thủ tại *Giang-nam*, để đó với Kinh-thành cũng tiện thường hoàng sợm ra làm sao.

Đỗ-man hưng-pháp khen phải, mới vào tâu *Phi-giao* hoàng-hậu, *Phi-giao* hoàng-hậu phê-chuẩn, phong *Đỗ-man định-quốc* làm chức tổng-đốc, trấn-thủ tại *Giang-nam*, được quyền tiện nghi hành sự.

Đỗ man định-quốc vẫn chưa lấy vợ, mới có 4 người thiếp hầu. Bấy giờ phụng mệnh trấn đánh đem quân theo đường bộ thẳng tới *Giang nam*, còn gia-quyến thì cho theo đường thủy đến sau.

Khi mới quân đi, *Đỗ man hưng-pháp* dặn rằng:

— *Giang-nam* là một nơi thiên-hiểm, ta cho con ra trấn-thủ tại đấy. Hễ dạ-cực chưa thành thì con cứ đóng quân để làm hậu-viện. Vậy con ra đấy cần phải mưu-chước lòng dân, chớ có đam mê tửu sắc. Một mai ta được lên ngôi thiên-tử thì bấy giờ ta sẽ cho người triệu con về làm đông-cung.

Đỗ-man định-quốc vâng mệnh, đem 5000 quân ra đi, toàn thị những quân cường-tráng. Lại sợ *Vệ đũng-bưu* biết mà trốn mất, cho nên khi tới *Giang-nam*, không vào phủ-đường thẳng kéo về nhà họ Vệ. Có *Trương-hồ* đi dẫn đường.

Bấy giờ phủ-đường sợ lạy mà bèn rằng:

— Chúng tôi chưa thấy mệnh-bài truyền báo, không hiệp ra nghênh-tiếp tôn-giá, thật là đắc tội.

Định-quốc tướng quân không trả lời, liền ngồi xuống ghế mà quát to lên rằng:

— *Vệ-đũng-bưu* đâu nào? Giải nó ra đây!

Phủ-đường ran sợ, qui xuống mà bẩm rằng:

— Dạ đám bẩm tướng-quân! *Vệ-đũng bưu* đã bỏ đi từ hai tháng trước.

Định-quốc tướng-quân nghe nói, nổi giận mà mắng rằng:

— Hắn cậy sức khỏe, đánh quan khâm-sai, nhà-nguơi đã không nã-giải, nay lại dám dụng tình buông tha.

Phủ-đường lạy rập đầu mà bẩm rằng:

— Bổ là việc của phủ-quan trước, chúng tôi không được biết.

Định-quốc tướng-quân hỏi:

— Phủ quan trước bây giờ ở đâu?

Phủ-đường nói:

— Hiện đã các bệnh về quê nhà rồi.

Vệ-đũng-bưu dẫu đã trốn thoát, nhưng con trai hắn là *Vệ-ngọc*, tiểu-thiếp là *Lã thị* và một người con gái còn ở nhà. Vậy rồi *Lã thị* cùng đứa con gái cô đến phủ xuất-thú việc *Vệ-đũng-bưu* ẩn-nặc tên phản nghịch *Hàng khôi thần*, vậy chúng tôi tức khắc đem quân tới đây, không ngờ *Vệ-ngọc* đã đem giấu *Hàng-khôi-thần* đi chỗ khác. Chúng tôi đang lấy khẩu-cung *Vệ-ngọc* thì bỗng thấy tôn-giá vừa đến.

Định quốc tướng-quân trỏ nàng *Vân-cơ* mà hỏi rằng:

— Có phải người này là tiểu-thiếp *Vệ-đũng-bưu* đó không?

Phủ-đường nói:

— Đây là con gái *Vệ-đụng-bưu* tên gọi *Vân-cơ*.

Định-quốc tướng-quân chú-ý mà nhìn, không hề chớp mắt, bỗn xiêu phách lạc. Hồi lâu mới trấn-định tâm-thần mà phán rằng:

— Đem *Vệ-ngọc* ra đây!

Chúng giải *Vệ-ngọc* đến trước mặt thì *Định-quốc* tướng-quân quát to lên mà rằng:

— Thân-phụ nhà-ngươi bấy giờ trốn đi đâu? cớ sao đám đánh quan khâm-sai rồi không khai đến phẩm-nghịch. Nay ta đã tới đây tra hỏi, nhà-ngươi nên thật-thực thì khỏi tội-vạ đến thân.

Vệ-ngọc sụp lạy mà bẩm rằng:

— Chúng tôi vẫn cùng chức tại *Sơn đông*, đường xá xa xôi, đã 3 năm nay không được tin tức gì ở nhà cả, bỗi vậy tôi mới cáo về để nuôi thân-phụ, đêm qua vừa về tới nhà. Tôi không biết thân-phụ tôi đi đâu, chỉ thấy người tiểu-thiếp của thân-phụ tôi chết ở dưới sông, chẳng hiểu đầu đuôi thế nào vậy. Tôi ngờ là *Lã-thị* ay-bách, đến nỗi *Tô-thị* tự-tử, nhưng chưa được mục-kích, cho nên không dám tố cáo, phải tìm khâm-liệm *Tô-thị*. Bỗng thấy phủ-đường đem quân về nữ nức, nói là nghe báo có *Hàng-khôi-thần*. Tướng-quân ơi! Thật là oan giá tại hay, *Lã-thị* cố ý vu oan cho tôi, xin tướng-quân minh sát.

Lã-thị nghe nói, có ý tức giận nghĩ thầm: Năm xưa hắn vẫn cậy thế thân-mẫu mà đè-nén ta, bấy giờ đến thế này hãy còn già miệng! Nghĩ vậy, liền nói:

— Dạ dám bẩm tướng quân! *Vệ-ngọc* nói là không liên *Tô thị* vì đâu mà chết, thế thì có sao lại không đi báo quan khám nghiệm ngay tử đêm hôm qua. Xem thế đủ biết rằng *Vệ-ngọc* buông tha *Hàng-khôi-thần*, lại dấy *Tô-thị* xuống sông, để khỏi có người biết-lộ tội-tình. Sau có ý muốn bỏ trốn cho nên mới phân-phát hết tiền-tài trong nhà Mong quan đã rõ ánh-tình, xin tướng-quân nghiêm trị.

Định quốc tướng-quân khen phải, truyền cho quân-sĩ lại đè *Vệ-ngọc* ra, vật nằm xuống đất và đem còn ra đánh. Mỗi khi ngọn gió bỗng thì thân-thể thâm-tím, có khi lại hột máu tươi ra.

(Còn nữa).

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

SÁM THÌ MƯỜI MỘT — 30 THÌ 1821 MỖI SỐ 0$02 NGÀY THỨ TƯ 18 AVRIL 1928

Trung Bắc Tân Văn